

Asia: VN/2080/2021-PLM-70

Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen vaarallisten aineiden kuljetus, lainsäädännön valmistelu, II lausuntokierros

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintävirasto kannattaa sääntelyä, joka mahdollistaa Puolustusvoimien erityispiirteiden mukaisen vaarallisten aineiden kuljetuksen ja ottaa huomioon kansainvälisen sotilaallisen yhteistyön.

Nykytilan arviointi

Hallituksen esityksen nykytilaa koskevan kohdan 2.1 (Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain soveltuminen Puolustusvoimiin ja Rajavartiolaitokseen) alussa käytetään viittauksia kumoutuneisiin asetuksiin.

1 § Lain soveltamisala ja 6 § Lain soveltaminen valmiutta kohotettaessa ja poikkeusoloissa

Lakiluonnoksen 1 §:n 1 momenttiin on lisätty säännös, jonka mukaan lakia sovellettaisiin sellaisiin kuljetuksiin, joita toteuttavat Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen lukuun kolmas osapuoli, kun kyseessä on lain 6 §:n mukaiset olosuhteet. Lakiluonnokseen on lisätty myös 6 §:n 4 momentti, jonka mukaan laissa säädettyjä poikkeuksia sovellettaisiin tässä pykälässä säädetyissä olosuhteissa myös kolmannen osapuolen Puolustusvoimille tai Rajavartiolaitokselle suorittamiin kuljetuksiin.

Edellä kuvatuilla kolmannen osapuolen suorittamilla kuljetuksilla hallituksen esityksen kohdan 4.2.4 mukaan tarkoitettaisiin Puolustusvoimien kuljetuskumppanien suorittamia kuljetuksia. Siten ne olisivat myös siviilitoimijan suorittamia kuljetuksia, joihin tavanomaisesti sovelletaan vaarallisten

aineiden kuljetuksesta annettua lakia (541/2023, jäljempänä VAK-laki). Hallituksen esityksessä ei kuitenkaan ole esitetty muutosta VAK-lakiin, jolloin voi syntyä epäselvyyttä siitä, tuleeko valmiutta kohotettaessa ja poikkeusoloissa sovellettavaksi sekä esitettävä laki että VAK-laki. Virasto esittää, että jatkovalmistelussa harkitaan soveltamisalan selkiyttämistä. Kysymys on myös VAK-lain ja esitettävän lain valvontaviranomaisten ja mahdollisessa kuljetuksen lupa-asiassa lupaviranomaisen toimivallan selkeydestä sekä sovellettavasta laista mahdollisessa rikosasiassa ja seuraamusmaksun määrittämisessä. Suhde VAK-lakiin voitaisiin selvittää ehdotettavan lain 3 §:ssä.

Esitetyn 1 ja 6 §:n mukaan ei ole rajattu, että 6 §:n tarkoittamissa olosuhteissa annettavat poikkeukset koskisivat vain jotain kuljetusmuotoa, joten oletettavasti ne voivat koskea tie-, alus- ja ilma-aluskuljetusta, jossa kuljetuksen suorittaja on siviili. Näin ollen sääntely näyttäisi olevan osittain päällekkäistä, koska esityksessä ei ehdoteta muutoksia VAK-lakiin tai sen soveltamisalaan. Erityisesti on huomioitava, että siviili-ilmailuna suoritettavan vaarallisten aineiden kuljetuksen (muu kuin sotilasilmailu) vaatimukset perustuvat yleisiin siviili-ilmailun säännöksiin ja EU:n lainsäädäntöön, joista ei yleensä voi poiketa muuten kuin ko. siviili-ilmailun vaatimuksissa säädetyin edellytyksin.

4 § Määritelmät

Pykälässä on ADR-sopimuksen, IMDG-säännösten ja ICAO-TI:n määritelmät, vaikka laissa ei käytetä näitä käsitteitä.

Lentopaikan ja sataman/satama-alueen turvallisuus selvitykset ja sisäinen pelastussuunnitelma

Jos siviilikuljetuksissa käytettävässä lentopaikassa tai satamassa otetaan käyttöön sotilaslentopaikka tai sotilassatama-alue, on esitettävän lain vaarallisten aineiden kuljetustoiminnalla vaikutusta siviilitoimintoihin. Erityisesti kuljetettavat aineet ja määrät voivat vaikuttaa satama-alueen VAK-laissa tarkoitettuun turvallisuus selvityksen ja sisäisen pelastussuunnitelman laatimisvelvollisuuksiin riskin lisääntyessä satamassa.

Uudet lainsäädännön velvoitteet edellyttävät yhteistyötä esitettävän lain ja VAK-lain edellyttämien tehtävien yhteensovittamisessa sekä yhteistyötä viranomaisten kesken. Liikenne- ja viestintävirasto toivoo tulevansa kuulluksi 37, 40 ja 41 §:ssä tarkoiteussa hyväksymisprosessissa, kun toiminnalla on yhtymäkohtia VAK-laissa tarkoitettuun siviilitoimintaan.

Vaikutukset Liikenne- ja viestintävirastoon valvonnassa

Hallituksen esityksen kohdassa 4.2.1.2 esitetään, että valvontaa tulisi tehdä Liikenne- ja viestintäviraston koordinoimana. On epäselvää, mitä tällä tarkoitetaan, sillä virastolla ei ole esitettävässä laissa säädettyä valvontatehtävää tai muuta toimivaltaa.

Esitys laiksi ajokorttilain 65 §:n muuttamisesta

Ehdotettu ajokorttilain muutos aiheuttaa Liikenne- ja viestintävirastolle järjestelmämuutoksia. Muutosten toteuttamiselle ja testaamiselle sekä järjestelmän toimintavalmiiksi saattamiseen tarvitaan aikaa.

Häkkinen Anu
Liikenne- ja viestintävirasto